

* แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ศิริวรรณ จงมีสุข^{1*} กานต์ เนตรกลาง²

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

*Corresponding author e-mail: pedmeesuk@gmail.com โทร. 0848267229

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา 2) เปรียบเทียบ การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 208 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 136 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และสุ่มตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 4.38$, S.D. = 0.56) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา ($x = 4.46$, S.D. = 0.53) 2) การเปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหารจำแนกทรัพยากรตามหมวดหมู่งาน 4 ฝ่าย ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ผู้บริจาควมีส่วนร่วม เช่น การมอบทุนการศึกษา จัดสรรทรัพยากรโดยยึดจากแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการใช้ทรัพยากร รวมถึงมีการประเมินและติดตามประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา; การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา

* Received: 2025-11-02, Revised: 2025-11-30, Accepted: 2025-12-08

Guidelines for Developing Educational Resources Management by School Administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

Siriwan Jongmeesuk^{1*} Kant Netklang²

¹Master of Education in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

²Assoc. Prof., Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: pedmeesuk@gmail.com Tel. 0848267229

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study educational resources management, 2) to compare educational resources management categorized by the size of schools and 3) to study guidelines for developing educational resources management by school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The population were 136 school administrators. The sample were 136 school administrators. The sample size was stratified random sampling method by using school size as a stratum and the participants were then selected proportionally from each stratum. The research instruments were questionnaire and interview. The index of concordance (IOC) was 1.00 and the reliability was .943. The statistics used to analyze the data were frequency distribution, percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) and t-test (Independent). The research results found that 1) The overall of educational resources management was at a high level. ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.56) The highest mean score was the aspect of policy and planning of educational institutions. ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.53) 2) Comparison of educational resources management categorized by the size of schools found that the overall indicated statistically significant difference at the .05 level and 3) Guidelines for developing educational resources management found that school administrators classified resources into four departments such as academic, budget, personnel and general administration. Stimulation donors participated in educational activities such as awarding scholarships. Allocated resources based on the annual action plan. Report resource utilization and follow up performance of the resources utilization systematically and continuously.

Keywords: Guidelines for Developing; Educational Resource Management; School Administrators

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 8 ว่าด้วยเรื่องของทรัพยากรและการลงทุนการศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการบริหารงานจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบตั้งแต่โครงสร้างการบริหารจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการบริหารการเงินงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นต้องอาศัยทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการศึกษา โดยทั่วไปมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1) คน 2) เงิน 3) วัสดุสิ่งของ 4) การจัดการ ปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้

เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าว (สมคิด บางโม, 2562)

การจัดการเป็นหนึ่งในทรัพยากรการบริหารพื้นฐาน ในทางการบริหารการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ จะต้องมึระบบการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ (สรรรุดี ตีปุ, 2561) การจัดการเป็นศิลปะในการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ องค์กรทุกแห่งที่ตั้งขึ้นมิได้เจริญหรือบรรลุเป้าหมายได้เอง จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการจัดการและมีศิลปะในการจัดการ ปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้การจัดการองค์กรบรรลุเป้าหมายคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ความรู้ในด้านการจัดการ วิธีการทำงานและเวลา (สมคิด บางโม, 2562) เนื่องจากการได้มาของทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจามา เภยจรรยา พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เบญจามา เภยจรรยา, 2562) ผลการวิจัยของสุธิดา ศิริสวัสดิ์ พบว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านภาพรวม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่สูงกว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง (สุธิดา ศิริสวัสดิ์, 2565)

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีศักยภาพและทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ผ่านกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นิวัฒน์ เจริญศิริและจตุพล ยงศรี, 2566) บทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรการศึกษา มีดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา 2) กำหนดทรัพยากรที่ต้องการ 3) การแสวงหาทรัพยากร 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การใช้ทรัพยากรและ 6) การประเมินการใช้ เป็นต้น (จิตตรา จันขอนแก่น, 2565)

จากแผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาโดยวิธี SWOT Analysis พบว่ามีจุดอ่อน และอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา ได้แก่ นโยบายมีการปรับเปลี่ยนเร่งด่วน ขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน งานมีปริมาณมาก บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การทำงานเกิดความล่าช้าและไม่ต่อเนื่อง นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่ปรับเปลี่ยนบ่อย ไม่ชัดเจน ส่งผลให้การบริหาร จัดการ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการพัฒนาคุณภาพศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ปัญหาด้านการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ การแสวงหาทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร การใช้ทรัพยากร ได้แก่ ปัญหาการขาดบุคลากรสนับสนุนในบางโรงเรียน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการ น้กการภารโรง เนื่องจากบุคลากรย้ายสายงาน และเกษียณอายุราชการ ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้น ไม่ครบตามกลุ่มสาระ ครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนมากเกินไป ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง งบประมาณที่ได้จัดสรรไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดแคลนวัสดุ สื่อเทคโนโลยี เนื่องจากได้รับงบประมาณไม่เพียงพอและไม่มีหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุน อีก

ทั้งสื่อเทคโนโลยีไม่ทันสมัย ใช้งานได้ไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้การทำงานล่าช้า และขาดประสิทธิภาพ ปัญหาด้านการประเมินการใช้ทรัพยากร ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประเมินผล เนื่องจากบุคลากรได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่หรือเปลี่ยนงานใหม่ จึงขาดความรู้ความเข้าใจในภาระงาน อีกทั้งยังไม่ได้รับการพัฒนาตนเองและยังขาดประสบการณ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา แม้ว่าจะมีการกำหนดกรอบและหลักการเพื่อให้การจัดการทรัพยากรทางการศึกษานำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ แต่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ยังคงประสบปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการ โดยพบว่านโยบายมีการปรับเปลี่ยนเร่งด่วน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอ สื่ออุปกรณ์ไม่ทันสมัย และขาดการประเมินการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

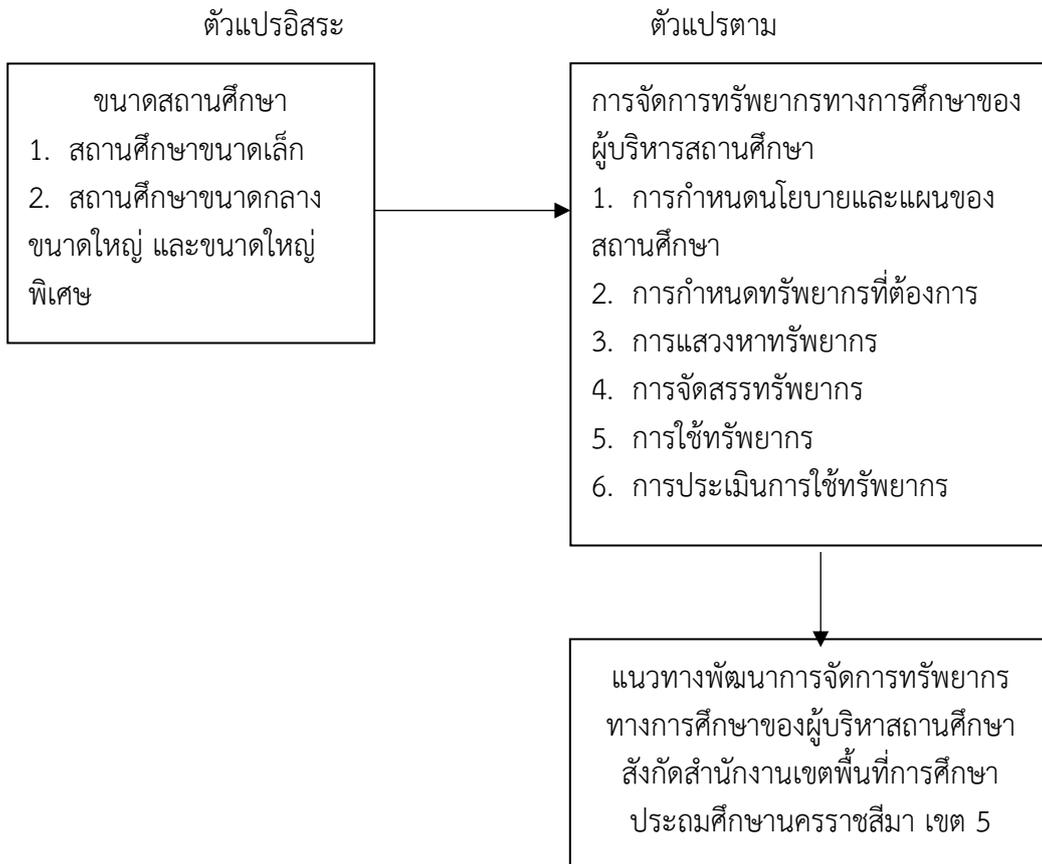
1. เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 208 คน จากสถานศึกษาจำนวน 208 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2567)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 136 คนซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (1970, 608-610) โดยจัดกลุ่มตามขนาดสถานศึกษา แล้วสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด
2. กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา การกำหนดทรัพยากรทางการศึกษา การแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา การประเมินการ

ใช้ทรัพยากรทางการศึกษา หรือผู้ที่มีวิถึฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วได้นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) รูปแบบ (Format) และภาษา (Wording) พร้อมประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ ก่อนวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .943

4.2 แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิ ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.3.1 ติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 136 คน

4.3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในงานประชุมผู้บริหารสถานศึกษาในการประชุม และผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Forms

4.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืน ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถาม ด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.3.3 พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ซึ่งได้รับข้อมูลกลับคืนมาทั้งหมดจาก 136 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 การจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกรายด้านและรายชื่อ และเปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำมาสรุปบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการใช้ทรัพยากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการแสวงหาทรัพยากร

ข้อ	การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา	4.46	0.53	มาก
2	การกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ	4.41	0.62	มาก
3	การแสวงหาทรัพยากร	4.21	0.61	มาก
4	การจัดสรรทรัพยากร	4.40	0.61	มาก
5	การใช้ทรัพยากร	4.44	0.65	มาก
6	การประเมินการใช้ทรัพยากร	4.31	0.75	มาก
	รวม	4.38	0.56	มาก

2. การเปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการแสวงหาทรัพยากรและด้านการประเมินการใช้ทรัพยากรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้าน	การเสริมสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่		t	P
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา	4.42	0.57	4.53	0.44	-1.16	.249
2	การกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ	4.33	0.67	4.53	0.52	-1.75	.083
3	การแสวงหาทรัพยากร	4.13	0.68	4.34	0.47	-	.042
						2.06*	
4	การจัดสรรทรัพยากร	4.34	0.65	4.50	0.53	-1.61	.109
5	การใช้ทรัพยากร	4.43	0.72	4.53	0.52	-0.87	.387
6	การประเมินการใช้ทรัพยากร	4.19	0.82	4.52	0.57	-	.006
						2.79*	
รวม		4.31	0.61	4.49	0.45	-	.043
						1.99*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3.1 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา ประกอบด้วยการจัดทำข้อมูลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การแบ่งตามโครงสร้างงาน 4 ฝ่ายให้ชัดเจน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไป การมอบหมายงานให้แก่บุคลากรตามความถนัดและความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร มีการบันทึกโครงการหรือกิจกรรมพร้อมรายละเอียดทรัพยากรที่ได้มาและทรัพยากรที่ใช้ไปอย่างครบถ้วนตามแผนและปฏิทินประจำปีของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องมีการรายงานผลและประชุมชี้แจงการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้

3.2 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ ประกอบด้วยการจัดทำแผนทรัพยากรเป็นหมวดหมู่ โดยพิจารณาจากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ สามารถจำแนกได้ตามพันธกิจหลักของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของโครงการ แหล่งที่มา และลักษณะการใช้งาน จำแนกตามความถนัด ประสบการณ์ และผลงานที่ผ่านมาและจำแนกตามระเบียบการเงินการคลัง

3.3 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการแสวงหาทรัพยากร ประกอบด้วย การแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษาจากเงินบริจาค โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ศิษย์เก่า และภาคเอกชน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้บริจาคได้มีส่วนร่วม รวมถึงการออกแบบโครงการเชิง

สร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ทั้งนี้การแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษาจากเงินบริจาค ต้องกำหนดเป้าหมายการใช้เงินอย่างชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริจาค ออกแบบการดำเนินงานอย่างมีระบบ โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ มีการเผยแพร่ผลการใช้จ่ายเงิน ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริจาค รู้สึกว่าการให้ของเขามีคุณค่า เกิดการสนับสนุนทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.4 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการจัดสรรทรัพยากร ประกอบด้วย การกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรทรัพยากร โดยยึดโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นหลัก ทรัพยากรบางประเภทจะมีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว เช่น ทรัพยากรด้านงบประมาณ การกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรทรัพยากรต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความคุ้มค่า ความเสมอภาค และความยั่งยืน ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พร้อมมีความยืดหยุ่นในการจัดสรร เพื่อให้ตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที

3.5 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการใช้ทรัพยากร ประกอบด้วย การควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามคุณลักษณะ โดยต้องมีการรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการประเมินตนเอง และรายงานผลโครงการ โดยรายงานให้ครอบคลุมทั้งงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ มีการนำเสนอผลต่อผู้บริหารและคณะ กรรมการสถานศึกษา นอกจากการรายงานแล้วยังสามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามคุณลักษณะได้โดยการสังเกต การสอบถามด้วยวาจา การนิเทศชั้นเรียน การประเมินผลงาน เป็นต้น

3.6 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้านการใช้ทรัพยากร ประกอบด้วย การประเมินประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรโดยมุ่งเน้นความต่อเนื่อง โปร่งใส และสะท้อนผลลัพธ์จริงต่อผู้เรียน โดยครูหรือผู้รับผิดชอบต้องจัดทำรายงานโครงการหรือกิจกรรมที่ครอบคลุมผลลัพธ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อมอ้างอิงหลักฐานการใช้ทรัพยากร รวมถึงติดตามผลการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันการประเมินประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรก็ต้องมีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงขวัญกำลังใจของบุคลากรด้วย โดยอาจใช้วิธีการประเมินผลงาน ความตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบ ที่ไม่เข้มงวดจนเกินไป นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลการประเมินจากภายในและภายนอกสถานศึกษาประกอบการประเมินประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาได้ด้วยเช่นกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและบริบทของพื้นที่ การจัดทำนโยบายและแผนของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจะช่วยให้สามารถติดตามการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของพัทตร์เพียงเพ็ญ ดิษสละ (2568) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ว่า การกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการศึกษา เพื่อให้การศึกษาตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่และบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกณวรรธน์ ลาชุมเหล็ก (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาใน

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยด้านการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีบริบทที่แตกต่างทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรสนับสนุนจากชุมชน เอกชน และจากเครือข่ายภายนอก ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา การกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ การแสวงหาทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร การใช้ทรัพยากร และการประเมินการใช้ทรัพยากรสอดคล้องกับแนวคิดของเบญจามา เบญจธรรมธร (2562) ได้กล่าวไว้ว่าขนาดของสถานศึกษามีผลต่อการได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ด้านความเจริญของพื้นที่ความเป็นเมือง ความเป็นชนบท โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่า และขาดแคลนทรัพยากรน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการทรัพยากรน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ โรงเรียนขนาดใหญ่ก็มีความพร้อมมากกว่า เนื่องจากศักยภาพทางสังคม และเศรษฐกิจรายได้ของผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงาน สถานประกอบการ ร้านค้า องค์กรต่างๆมีความพร้อมสูงกว่า จึงทำให้สามารถระดมทรัพยากรได้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจึงต้องใช้ความสามารถ และศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่ได้รับมาอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา ศิริสวัสดิ์ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ McKelvey (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบตามขนาด ประเภท และที่ตั้งของสถานศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3.1 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลการใช้ทรัพยากรของ สถานศึกษาโดยแบ่งตามโครงสร้างงาน 4 ฝ่ายให้ชัดเจน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดนโยบายและแผนที่สอดคล้องกับข้อมูลการใช้ทรัพยากรและโครงสร้างการบริหารทั้ง 4 ฝ่าย จะช่วยให้การจัดการทรัพยากรของสถานศึกษามีระบบ ชัดเจน และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน กระจายความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม และเอื้อต่อการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออก

กฎกระทรวงไว้ว่า ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา
ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ
บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี สอดคล้องกับงานวิจัยของมานพ ยอดเกตุ
(2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กแบ่งออกเป็นงาน 4
ฝ่าย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณและแผนงาน การบริหารงานบุคคล การ
บริหารงานทั่วไป

3.2 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ พบว่า ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรจำแนกทรัพยากรออกเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ
ด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจำแนกทรัพยากรอย่างชัดเจนจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนการใช้
ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนในการจัดสรร สามารถตรวจสอบ ติดตาม รวมถึงประเมินผล
การใช้ทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้สถานศึกษามองเห็นศักยภาพและข้อจำกัดในแต่ละด้าน จึงสามารถ
พัฒนาแนวทางการจัดการได้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับแนวคิด
ของชาลีสา รอดวิจิตร (2568) ได้จำแนกทรัพยากรเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้าน
งบประมาณ ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรด้านอาคารสถานที่ สอดคล้องกับแนวคิดของปานฟ้า
แถววงษ์ (2568) ได้จำแนกทรัพยากรเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากร
งบประมาณ และทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับแนวคิดของบุญจักรวาล รอดบำเรอ (2567)
ได้จำแนกทรัพยากรเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ และทรัพยากร
งบประมาณ สอดคล้องกับแนวคิดของหวน พิณรุพันธ์ (2564) ได้จำแนกทรัพยากรเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ คน เงิน
วัสดุสิ่งของ และการจัดการ สอดคล้องกับแนวคิดของนัยนา ยะตา (2568) ได้จำแนกทรัพยากรเป็นหมวดหมู่
ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ

3.3 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการแสวงหาทรัพยากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา
ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริจาคได้มีส่วนร่วมในการกระบวนกรหรือกิจกรรมทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
การเปิดโอกาสให้ผู้บริจาคได้มีส่วนร่วมในกระบวนกรหรือกิจกรรมทางการศึกษา จะช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกัน
เจ้าของ และความภาคภูมิใจร่วมกัน เห็นคุณค่าการสนับสนุนของตนเองที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาโดยตรง อีกทั้ง
ยังเป็นการสร้างโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผล
ให้ผู้บริจาคเกิดความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยัง
เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา อีกทั้งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิด
ของณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการแสวงหาทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษา เป็น
การดำเนินงานรวบรวม แสวงหาทรัพยากรบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการเพื่อนำมา
ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีการวางแผน การสร้างเครือข่ายการศึกษา การมีส่วนร่วม ซึ่งจะ
มีการสานสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เข้าถึงแหล่งทรัพยากร ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตรงตาม
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามบริบทของสถานศึกษาในแต่ละชุมชนตามความเหมาะสมต่อไป สอดคล้องกับแนวคิด
ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) ได้ระบุไว้ว่า หนึ่งในแนวทางการระดม

ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ควรสนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่นและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดูแลเด็กปฐมวัย และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงาน การจัดการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรทรัพยากร โดยยึดจากโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรทรัพยากรตามโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี จะช่วยให้การใช้ทรัพยากรมีทิศทางชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อีกทั้งยังทำให้การบริหารจัดการเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่ง แก้วแดง (2564) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการใช้เกณฑ์การจัดสรรทรัพยากร โดยยึดจากโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี แม้ในสถานะที่สถานศึกษามีทรัพยากรจำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของจิตตรา จันซอนแก่น (2565) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้เกณฑ์การจัดสรรทรัพยากร โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องนำไปใช้ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และลำดับความสำคัญ ก่อนหลังในการจัดสรรทรัพยากร

3.5 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการใช้ทรัพยากรพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามคุณลักษณะ โดยต้องมีการรายงานผลการใช้ทรัพยากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การควบคุมและรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการ อีกทั้งยังเอื้อต่อการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ทรัพยากรว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) สรุปได้ว่าหนึ่งในวิธีการการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามคุณลักษณะคือ การจัดทำสรุปและรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากรเพื่อการศึกษา แก่คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของลออ วิสัย (2568) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการควบคุมการใช้ทรัพยากรด้านงบประมาณสามารถทำได้ โดยการสรุปและรายงานผลการใช้งบประมาณและนำผลการรายงานไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป การควบคุมการใช้ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ สามารถทำได้โดยการรายงานผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบ การควบคุมการใช้ทรัพยากรบุคคล สามารถทำได้โดยการรายงานผลการใช้ทรัพยากรบุคคลให้ต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

3.6 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการประเมินการใช้ทรัพยากร พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินและติดตามประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินและติดตามการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะทำให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมของการใช้ทรัพยากรได้ชัดเจน วัดได้ว่าทรัพยากรที่จัดสรรไปก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อคุณภาพการเรียนรู้อันของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังช่วยให้สามารถปรับปรุงหรือแก้ไขการบริหารจัดการได้ทันที่ที่สร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตญาดา หมั่นเจริญ

(2568) สรุปได้ว่าการติดตามและประเมินผลทรัพยากรควรใช้วิจารณ์ฐานของผู้บริหารที่มีความรู้ วิชาชีพ และประสบการณ์ในการกำหนดนโยบายและทิศทางที่เหมาะสม พร้อมทั้งใช้กลยุทธ์ในการประเมินผลระหว่าง และหลังการใช้ทรัพยากร ต้องมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนและแม่นยำ ประเมินและติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การติดตามและประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของจิตตรา จันซอนแก่น (2565) ซึ่งสรุปได้ว่าผู้บริหารจะต้องมีการดำเนินการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบและต่อเนื่องเป็นขั้นตอน โดยการจัดทำ หลักฐานการใช้ทรัพยากร เพื่อให้การใช้ทรัพยากรสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการหรือกิจกรรมที่วางไว้ การนำ ข้อมูลเดิมมาวิเคราะห์ก็เป็นตัวช่วยหนึ่งในการตัดสินใจในการเลือกใช้วิธีการและทรัพยากรให้ตรงกับ สถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ให้มีความชัดเจน เพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของนโยบายที่มักเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ได้อย่างเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ควรมีการพิจารณาจัดสรร ทรัพยากรตามบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

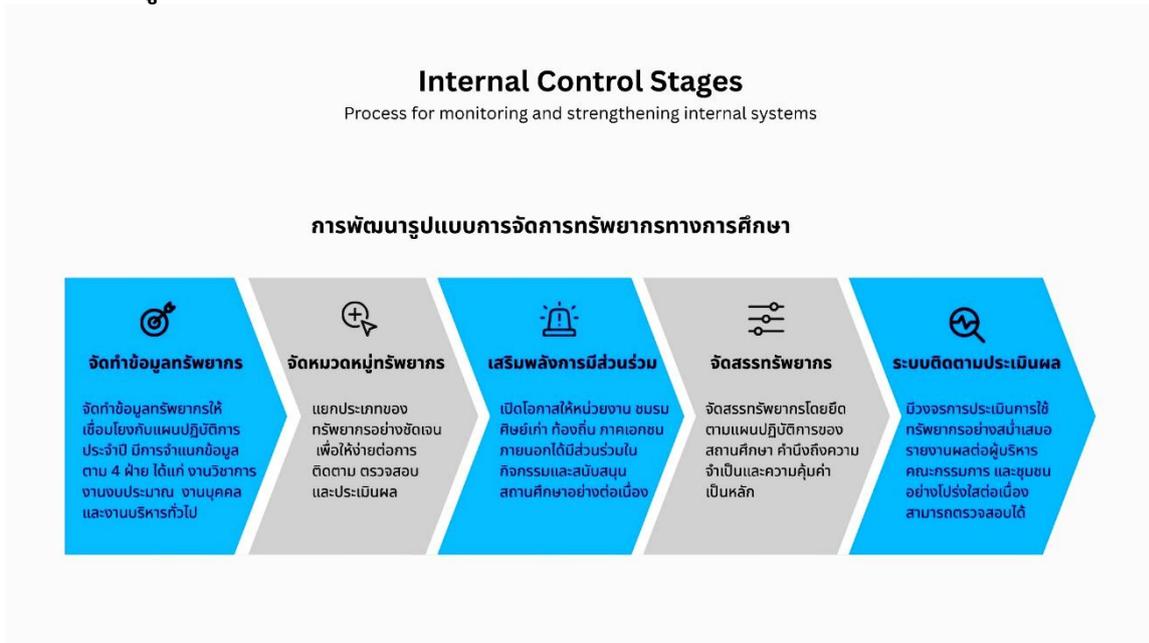
ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน ศิษย์เก่า หน่วยงานเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการมีส่วนร่วมของเครือข่ายดังกล่าว จะเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญทั้งด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงองค์ความรู้ที่สามารถนำมาพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาได้ ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามา มีบทบาท เช่น โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน งานระดมทุนเพื่อการศึกษา หรือกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจะ ช่วยดึงดูดผู้สนับสนุนให้เข้ามาร่วมพัฒนาสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรออกแบบโครงการที่มีความ สร้างสรรค์ เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนและบริบทของชุมชน พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์การใช้ ทรัพยากรอย่างชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้บริจาคและผู้ให้การ สนับสนุน การดำเนินงานควรมีระบบติดตามและรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะ ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาทุกสังกัดในจังหวัดนครราชสีมา

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์ในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และ สถานศึกษาในสังกัดอื่น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่

การพัฒนารูปแบบการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดทำข้อมูลทรัพยากรให้เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการประจำปี มีการจำแนกข้อมูลตาม 4 ฝ่าย ได้แก่ งานวิชาการงานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป แยกประเภทของทรัพยากรอย่างชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล จัดสรรทรัพยากรโดยยึดตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา คำนึงถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าเป็นหลัก มีวงจรการประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงรายงานผลต่อผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545*. องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิตญาดา หมื่นเจริญ. (2568). แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม*, 3(2), 400-401.
- จิตตรา จันขอนแก่น. (2565). *แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 9. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- ชาลิสา รอดวิจิตร. (2568). แนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 40(1), 85-86.
- ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย. (2564). *แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- น้ำฝน อินทะสร้อย. (2558). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม*.
- นัยนา ยะตา. (2568). *พลังแห่งการมีส่วนร่วม การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 25(1), 381-382.
- นิวัฒน์ เจริญศิริและจตุพล ยงศร. (2566). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ. ครุศาสตร์สาร*, 17(1), 47-48.
- บุญจักรวาล รอดบำเรอ. (2567). *รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารส่งเสริมการเรียนรู้*, 4(1), 24-25.
- เบญจามา เบญจธรรมธร. (2562). *การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วารสารราชภัฏ สุราษฎร์ธานี*, 6(2), 47-48.
- ปานฟ้า แถววงษ์. (2568). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 10(1), 63-64.
- พัคตร์เพียงเพ็ญ ดิษสละ. (2568). *การนำนโยบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*, 5(6), 107-108.
- มานพ ยอดเกตุ. (2565). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*.
- รุ่ง แก้วแดง. (2564). *การปฏิรูปการศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. มติชน.
- สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. วี.พริ้นท์ (1991).
- สรรรถดี ดีปู. (2561). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570*. http://www.korat5.go.th/data_18969 (2567). *แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)*. http://www.korat5.go.th/data_18970
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุธิดา ศิริสวัสดิ์. (2565). สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(8), 170-171.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2564). *นักบริหารมืออาชีพ*. พันธุ์พันธ์การพิมพ์.
- Krejcie, V. & Morgan, D. W. (1970). Determining size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 4(2), 608-610.
- McKelvey, B. E. (2013). *The Relationship between Educational Resources and Student Achievement in Illinois*. ProQuest